

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 25.12.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Türkiye'de cezaevlerinde yaşanagelen çeşitli sorunlar farklı ihlal başlıkları ile gündemdeki yerini korumaktadır. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinden birisi de mahpusların ikametgâhlarından ve ailelerinden uzak cezaevlerine sevk edilmesidir. Bu durum mahpuslar kadar ailelerin de ziyaret hakkını fiilen engellediği için ailelerinin de cezalandırılması anlamına gelmekte ve cezaların şahsiliği ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Yine bu uygulamadın diğer bir zararı da mahpusların aynı zamanda yargılamalarının da görüldüğü mahkemelerden uzak cezaevlerinde olmalarından kaynaklı olarak SEGBİS uygulamasını zorunlu hale getirmesi olmaktadır. SEGBİS uygulamasının ise yüz yüzelik ilkesine aykırı olması nedeniyle savunma hakkının ihlali anlamına geldiği hususu da tartışma götürmemektedir. Örneğin HDP önceki dönem eş genel başkanları Selahattin Demirtaş ile Figen Yüksekdağ hem ailelerine hem de yargılamalarının gerçekleştiği mahkemelere uzak cezaevlerinde kalmakta olup haftada bir kez olan ziyaret haklarını kullanmaları aileleri için ezaya dönüşmüş durumdadır. Hakeza yargılama esnasında yargılamaya bizzat katılma istemleri çoklukla "güvenlik" gerekçesiyle reddedilirken SEGBİS yoluyla duruşmalara katılmak zorunda kalmaktadırlar. Yine Sebahat Tuncel, Selma Irmak, Çağlar Demirel, İdris Baluken, Abdullah Zeydan gibi HDP'nin tutuklu eski milletvekillerinin daha tutukluluklarının ilk gününden itibaren 1500 kilometre uzaklıktaki cezaevlerine gönderilmiş olması bu uygulamanın rutine dönüştüğünü izah etmektedir. Yerlerine kayyım atanan HDP belediye eş başkanları için de benzer durum söz konusu olup örneğin Diyarbakır Belediye Eş Başkanı Selçuk Mızraklı ve diğer belediye başkanlarının da Kayseri Cezaevine nakledilmiş olması aynı zamanda ziyaret edecek aileleri için güvenlik riski barındırmaktadır. Selçuk Mızraklı'nın Diyarbakır'dan Kayseri cezaevine nakli hususunda bir güvenlik zafiyeti görmeyen idarenin ise Mızraklı'nın duruşma için Diyarbakır'da mahkemede hazır bulunma istemini "güvenlik" gerekçesiyle reddetmiş olması izaha muhtaçtır.

Kaldı ki aileleri ve ikametgâhlarından uzak cezaevlerine sevk edilen mahpus sayısı oldukça fazla olup çoğunun ailesi hastalık ve ekonomik nedenlerle ziyaret hakkını kullanamamaktadır. Yıllarca annesini, babasını, çocuğunu göremeyen mahpuslar vardır. Bu durumun açıkça yasal olarak güvence altına alınmış olan ziyaret ve görüş hakkının gaspı anlamına geldiği şüphe götürmemektedir. Ziyaret ve görüş hakkı yasal olarak güvence altında olan bir hak olup ceza infazı açısından da mahpusların toplumsal yaşamdan kopmamaları ve izole edilmemelerinin önündeki engellerin kaldırılması elzemdir. Aksi halde ceza infazını aşan bir durum ortaya çıkmış olur.

Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), **Abdülkerim Avşar** ve **Abdülkerim Tekin** adlı tutukluların istemleri dışında Kırıkkale Cezaevi'ne nakledilmesi üzerine yaptıkları başvuruyu karara bağlayarak her iki başvuruçunun "aile hayatına saygı yükümlülüğü" ihlal ettiği kararına varmış ve her başvuruçuyu için Türkiye'yi 6 bin Euro tazminata mahkûm etmiştir. Uzak cezaevlerine nakil kararlarının "adil yargılanma", "ailenin özel ve aile hayatının korunmasına saygı", "ayrımcılık yasağı", "insan haklarına saygı yükümlülüğü" haklarının da ihlali anlamına geldiği açıktır. Bu kararın aynı durumda olan tüm tutuklu ve hükümlüleri açısından bağlayıcılığı olmasına rağmen hâlihazırda bir çalışma yürütülmemiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Tutuklu ve hükümlülerin aileleri ve ikametgâhlarına oldukça uzak cezaevlerine sevk edilmelerinin sebebi nedir? Bu uygulama ile ne amaçlanmaktadır?
- 2- Tutuklu ve hükümlülerin aileleri ve ikametgâhlarına oldukça uzak cezaevlerine verilen sevk kararları Bakanlığınızca mı alınmıştır? Bakanlığınız neden bu uygulamayı devreye sokmuştur?
- 3- Hâlihazırda ikametgâhlarına yakın cezaevlerine sevk başvurusu yapan tutuklu ve hükümlü sayıları nedir?
- 4- Yapılan başvurulara ilişkin verilen olumlu karar sayısı nedir ve bu bağlamda kaç kişinin nakli gerçekleşmiştir? Nakil başvuruları bekleyen tutuklu ve hükümlü sayıları nedir?
- 5- Yeni cezaevleri yapılıyor olmasına ve yer sorunun çözülmüş olmasına rağmen neden sevk talepleri reddedilmektedir?
- 6- Sevk taleplerinin yerine getirilmemesi için mahpuslara sürekli disiplin cezası verilmesi uygulamasının izahı nedir?
- 7- Mahpusların sevk istemlerinin disiplin cezaları yöntemiyle reddedilmesi bu uygulamanın yasal olmadığının göstergesi değil midir?
- 8- Hâlihazırda ikametgâhlarından ve ailelerinden uzak cezaevinde oldukları için ziyaret ve görüş hakkından yararlanamayan tutuklu ve hükümlü sayısı nedir?
- 9- Uzak cezaevlerine nakil işlemlerinin sadece muhalif kesime yönelik olmasının izahı nedir? Bu kişiler ve aileleri bir kez de bu yöntemle mi cezalandırılmak istenmektedir?
- 10- Ailelerin çoğu kez maddi imkânsızlık ve uzun yolculuk yapamayacak denli hasta olmaları ziyaret haklarını kullanamamalarına neden olup bu durum cezaların şahsiliği ilkesine aykırı değil mi? Neden bir de aileler cezalandırılıyor?
- 11- Bu uygulamanın anayasa, uluslararası sözleşmeler ve ceza infazına dair yasal düzenlemelere aykırı olmasına rağmen neden bu suçta ısrar edilmektedir?

25/11/16

- 12- AİHM Türkiye'yi "aile hayatına saygı yükümlüğünü" ihlal ettiği için 6 bin Euro tazminata mahkûm etmiş olup AİHM kararına rağmen neden bu uygulamada ısrar ediliyor?
- 13- AİHM kararları bağlayıcı olduğu halde binlerce mahpus için neden hukuka aykırılık devam ediyor?
- 14- Uzak cezaevlerine nakil kararları "adil yargılanma", "ailenin özel ve aile hayatının korunmasına saygı", "ayrımcılık yasağı", "insan haklarına saygı yükümlülüğü" haklarının ihlali değil mi? Bu ihlallerin giderilmesi için bir çalışma yürütecek misiniz? Yoksa hak ihlallerindeki ısrar devam mı edecek?
- 15- Bu konuda bir düzenleme yapacak ve gerekli nakil başvurularına onay verecek misiniz?